

V. C.
2491

Q. 25, 14 Q. R. 23 (11)

I, 268.

de Mauritii Duc. Saxon. in Ca.
et Academiam Lipsiensem a^o 1543.

et de iis quae 1543. in causa reli-
gionis acta sunt.

Vc
2771

RECTOR
ACADEMIAE LIPSIENSIS
AD
INSTAURATAE
RELIGIONIS EVANGELICAE
MEMORIAM
ANNIVERSARIO SACRO
PRIDIE CAL. NOV. A. MDCCCXLIII
IN AEDE PAULINA
CELEBRANDAM
INVITAT

uae, Reformationis seculi tertio et quadragesimo anno, acta sunt, scriptione hac referre, secularemque adeo illorum memoriam renouare, nobis est constitutum. Ad ea autem cum maxime animum aduertere, iuuat, quae, coepto superioribus annis, factorum his in regionibus instaurationis operi perficiendo, emendataeque doctrinae firmandae et ad posteritatem propagandae, hoc ipso anno, praesidia accesserunt atque adiumenta. Nec enim res omnes, quae ad reformationis historiam pertinent, isthoc anno gestas, enarrare, programmatibus huius limites patiuntur. Silentio igitur transire nos oportet Caesarem inter Principesque euangelicos confederatos in comitiis, Norimbergae ac Spiraee celebratis, tum per legationes aliquot, acta; Camerae item iudicialis Spiraensis, de cuius iniuria toties ac tantopere conquesti fuerant Protestantes, nunc tandem, sed, vt euentus docuit, simulate susceptam visitationem; quaeque ab his cum in conuentibus, Smalcaldiensi et Francofurtensi, tum alias, pro
tuenda

tuenda euangelica religione, institutae sunt, consultationes. Omittenda etiam est commemoratio eorum, quae HERMANNVS, ex illustri Comitum de WIDA gente, Archiepiscopus Colonienfis et S. R. I. Princeps Elector, laudabile, quod animo conceperat, curae suae demandatas ecclesias reformati persequutus institutum, magno conatu studioque, eodem hocce anno, egit; neque adeo, de quibus pluribus exponendum foret, agitata eo nomine cum MART. BVCERO, PHIL. MELANCHTONE et IO. PISTORIO consilia, conscriptam, editamque reformationis formulam, ortasque inde cum Canonicorum collegio et clero Colonienfi recensere licet concertationes. Tacendum quoque nobis est de sacrorum emendatione, in Comitatu principali Hennebergico suscepta, quae quidem feliciorum, ac Colonienfis illa, habuit successum. Quare adeo his, ceterisque, in religionis negotio, ante hos ducentos annos, gestis praetermissis; quae quidem omnia atque singula, praeter IO. SLEIDANVM, *) Perillustris SECKENDORFIVS, more suo, hoc est, ex authenticis documentis, accurate, copioseque enarravit; **) ad propositum veniemus, et summa atque immortalia, quibus Dux Saxo, MAVRITIVS, Ecclesiae, Academiaeque nostrae commodis ac perennitati, tertio et quadragesimo, supra millesimum et quingentesimum, anno, prospexit, benefacta exponemus.

Quam

*) *Commentarior. de statu relig. et reip. Carolo V Caesare, libro XV,* p. 418, sqq.

**) *Commentar. de Lutheranism, lib. III, a § 102 vsque ad § 117,* p. 416, sqq. De HERMANNO, Archiep. Colon. et nequicquam ab eo tentata reformatione pluribus agit PETR. BAYLE, *Dictionar. Hist. et Crit. T. IV, p. 503, sqq.*

Quam felix atque fortunata, nono ac tricesimo seculi XVI anno, in his regionibus, post GEORGII obitum, ad fratrem HENRICVM hereditario iure delatis, quoad religionis statum, singulari DEI nutu ac benignitate, rerum contigerit conuersio; quoque studio id egerit euangelicae veritati addictissimus, excellentissimaque pietatis laude immortalitati consecratus Princeps, vt, depulsis perniciosissimorum errorum tenebris, abrogatoque cultu omni superstitioso, salutari, B. LVTHERI ministerio restituta, euangelii doctrina, sacrisque emendatis, in fidem atque clientelam suam receptas prouincias bearet, nostrum neminem ignorare patiuntur *Eucharistica Sacra*, quatuor abhinc annis, eo nomine solemniter celebrata. Maximi autem huius sempiternumque celebrandi operis rite iactis fundamentis, perfectionem illius, senio iam confectus, nec ita multo post placida beataque morte rebus ereptus humanis, HENRICVS PIVS, filius, MAVRITIO et AVGVSTO, reliquit. Ex his igitur natu maior, imperio potitus, ad rem sacram constituendam, saluberrimisque legibus et institutis stabiliendam, hoc in primis tertio et quadragesimo anno, animum conuertit. Testis est *Constitutio prouincialis*, die Lunae p. Trin. h. a. promulgata, *) eximiam prorsus MAVRITII, in re ecclesiastica, scholasti-

A 3

ca et

*) Typis euulgata ea est, e. a. Lipsiae, per Nic. Wolrabium, in fol. et 4. hoc insignita titulo: Des Durchlauchtigen Hochgebornen Fürsten und Herrn, Herrn Morizen, Herzogen zu Sachsen, Landgraven in Düringen, vnd Marggraven zu Meissen, dreier Schulen, vnd in etlichen andern Artickeln *Neue Landesordnunge*. 1543. Extat illa ipsa in *Corporis Iuris Saxon. P. I, p. 11, sqq.* et in *Codice Augusteo, T. I, P. I, p. 13, sqq.*

ca et academica bene prudenterque ordinanda, curam providentiamque multis modis confirmans.

Etenim initio statim Superintendentes, pastores, ecclesiaeque ministri grauiter admonentur, vt officio suo summa fide diligentiaque fungantur, animarum curae, ipsis demandatae, omni animi contentione incumbant, vera doctrina christiana pariter, atque exemplo suo, populum instituunt, et ad preces, charitatisque opera sedulo cohortentur; *) tum vero, contumaciter peccantes, iusto seruato ordine ac modo, ecclesiae communionem excludere, iidem iubentur. **) Iurisdictio ecclesiastica cum ea tempestate adhuc esset penes Episcopos, Misnensium et Martisburgensem,

*) Verba textus authentici sic habent: Dieweil denn = = wollen wir alle Superintendenten, Pfarher vnd Kirchendiener in vnsern landen, ernstlichen ermanet haben, daß sie jres ampts mit treuem vleis wahrnehmen, die jnen befolhene Seelsorge nach jrem höchsten vormögen ausrichten, das Volck mit rechtschaffenen Christlichen lahren vnd Exempeln vnterweisen, zu dem Gebete, vnd den Wercken Christlicher liebe vleissig vermanen, vnd sich darinn allenthalten vnstrefflich halten, denn sie haben leichtlich zu ermessen, do jrethalben, beyde, an der lahr vnd Exempeln, einicher mangel gespürt, was ergerlicher schaden vnd nachtheil daraus erfolgt.

**) Sie sollen auch das Volck mit vleissigem anhalten, zu der Bussse vermanen, und offentliche laster, erstlich durch Christliche lahre und vermahnung straffen, und do dasselbige bey etlichen in verachtung gestellet, sollen sie dieselben mit vorwissen eines jeden Orts Obrigkeit, durch den rechtschaffenen Christlichen Bann (welcher alleine dieser vnd keiner andern gestalt soll gebraucht werden) von der Gemeine sondern vnd ausschliessen ic.

tem; hi vero res, ad ipsos, eorundemque consistoria, eo nomine pertinentes, non pro eo, ac par erat, curarent; Serenissimus Princeps, hac in constitutione, declarat, se quidem vtrumque praefulem, vt officium suum facerent, et ad sacrarum litterarum praescriptum cuncta gererent, per quosdam Ordinum prouincialium delegatos monuisse; reuentibus autem illis, constitutum sibi esse, ea, quae muneris adhuc fuerint episcopalis, delectis aliquot committere viris, vt illa ipsa, quoad res ecclesiasticas pariter, atque causas matrimoniales, debito modo, verboque Dei conuenienter, in regionibus suis administrarent. *) Atque hoc ipsum mox effectum dedisse MAVRITIVM, ex eo quod SECKENDOR-

FIVS

*) In ipsa *Constitutione* hūce id exponitur verbis: Es tragen sich bey vnsern Zeiten allerley vnrichtigkeit in der Kirchen zu, vnter andern, daß sich zwo Personen mit einander zu der Ehe vorseprechen, vnd auff der Cangel offentlich auffbieten lassen, vnd denn einander die Ehe wider auffsagen, So ist auch niemand, der die Kirchen visitiert vnd darauff achtung giebt, wie das Pfarrampft gehalten wirdt, Welchs sich alles daher verursacht, daß die Bischöffe ihr Ampt nicht recht brauchen, vnd dem an keinem ort genug thun, Weil wir denn von vnserer Landtschafft Ausschus vnserertheilig angelange, daß wir dis einsehen thun wolten, daß die Bischöff in vnsern landen, je Bischofflich ampt vnd Consistoria Christlich vnd der Götlichen Schrifft gemes ubeten vnd hielten, haben wir die beide Bischoff, zu Meissen vnd Merseburg, durch etliche desselbigen Ausschus, ires Ampfes trewlichen vnd vleissig erinnern lassen, Weil sie aber darzu nicht zu vermögen, werden wir verursacht, etlichen Personen auffzulegen, inn vnsern landen das Bischoffliche Ampt, mit der Visitation vnd sonsten Christlich, heiliger Götlicher Schrifft gemes auszurichten, &c.

VIII

FIVS tradit, *) apparere videtur, siquidem is mandatum profert, quarto, post promulgatam constitutionem illam, mense, die videlicet altero ac vicesimo Septembris, a laudatissimo Principe ad nouemuiros Lipsienses, AMBROSIVM RAY, ad D. Thomae Praepositum, D. LVDOV. FACHSIVM, IOH. SAVERVM, ALEXANDR. ALESIVM, IOH. SCHEFFELIVM, IOH. PFEFFINGERVM, Superintendentem, IOACH. CAMERARIVM, BERNH. ZIGLERVM et CASP. BORNERVM, datum; quo, de sincero suo in re purgatam a corruptelis Pontificiis religionem amore, ecclesiarumque ditionis suae egregio commodo ac securitati prospiciendi voluntate, praefatus, singulari cum gratiae suae significatione, iisdem Consistorium Lipsiae instituendi copiam optimus fecit Princeps. **) Num autem re ipsa, ab his, hoque anno, Consistorium aliquod Lipsiae fuerit constitutum, non sine causa dubitamus; si quidem nullum actorum illius vestigium extat, nec quidquam de eo vllibi relatum legitur; quin non solum, qui de rebus Lipsiensibus exposuerunt, scri-

*) *l. c. §. 110, p. 455.*

**) Disertissima hac de re verba sunt mandati: Derohalben haben wir euch, als gottsfürchtige, gelehrte und verständige Personen in Unserer Universität zu Leipzig (welche Wir auch darzum begnadet und begabet, daß wir gelehrte, fromme und verständige Männer darzu zu haben verhoffen, welche diesem Vaterlande und vielen dienen könnten) auserlesen, die in denen Sachen, das Göttliche Wort, und den Christlichen Wandel und Ceremonien belangend, rathen, lehren und dienen können. Und begehren demnach, ihr wollet hinförder in allen stücken die Lehre des Göttlichen Worts, Christliche Ceremonien, Ehesachen, und was wir vor euch weisen werden, ein *Consistorium* zu Leipzig anrichten, halten und üben, &c.

scriptores, inter quos primas facile tenet DAV. PEIFERVS, de illo tacent, sed etiam contra ea ad annum demum quinquagesimum plerique omnes referunt sacri consistorii hac in vrbe constitutionem. *) Itaque vero simile nobis videtur, mandati huius, quod SECKENDORFIVS primum produxit, tunc quidem suspensam fuisse executionem, eiusque rei hanc fuisse causam, arbitramur. Nempe, cum paulo post, ineunte videlicet quarto et quadragesimo anno, Martisburgensis Praeful, SIGISM. LINDENAVIVS, obiisset, accidit, vt MAVRITII frater, AVGVSTVS, Episcopatus praeficeretur administrationi, eique GEORGIVS, Anhaltinus Princeps, in rebus, quae spirituales dicuntur, *Coadiutor* adiungeretur. Hic igitur, eximia pietate, excellentique rerum diuinarum scientia praeditus, Princeps, pro mandati sibi muneris ratione, res ad ecclesiasticam spectantes iurisdictionem, summa fide, studio ac dexteritate, curauit. **)

Postea-

*) IOH. SEB. MÜLLERVS quidem in *Annalibus Saxonis*, p. 99, Consistorium ecclesiasticum a Duce MAVRITIO Lipsiae, anno 1543, constitutum fuisse, refert; sed rescripto, a SECKENDORFIO prolato, inductus, constitutionem illius re vera factam is credidisse videtur. Idem hoc persuasum sibi habuit Illustris BOEHMERVS, cum in *Iure Eccles. Protestantium*, L. I, tit. 23, §. 13, p. 607, itemque §. 54, p. 648, primi Consistorii Lipsiensis mentionem facit; vbi simul in eo errat, quod non solum eos omnes, ad quos rescriptum istud a MAVRITIO datum est, Professores vocat, sed etiam in Consistorio Lipsiensi aequae, ac Vitembergensi, hodiernum ex ordine Professorum assessores constitui, ait, eiusque rei ordinem ex primo repetit Consistorio Lipsiensi.

**) Vid. SECKENDORF. l. c. §. 117, p. 497; vbi de suscepta ab AVGVSTO Praefulatus Martisburgensis administratione, et ab

B

hoc

X

Posteaquam autem, Smalcaldico bello infeliciter gesto, Praefulatus Martisburgensis, cuius administratione sponte se abdicauerat AVGVSTVS, ex Caesaris voluntate, MICHAELI cederet HELDINGO, *) seu, vt vulgo vocari solet, SIDONIO, Pontificiae adhaerescenti religioni; tum demum Dux Saxo, Electorali auctus dignitate, MAVRITIVS, ecclesiasticum, quod Martisburgi adhuc fuerat, iudicium Lipsiam transulit, eique Theologos duos, totidemque Iurisconsultos praecessit iussit; id quod quinquagesimo contigisse fertur anno. **)

Sed, vt ad ea, quae, tertio et quadragesimo anno, a Duce MAVRITIO, egregio ecclesiae nostrae euangelicae bono, gesta sunt, enarranda pergamus, singulari commemoratione digna est trium scholarum prouincialium, quae *illustres* inde vocari solent, fundatio. Etenim quanto id, quam-

hoc GEORGIO Anhaltino tradita sacrorum cura, agens, eidem, MAVRITII consensu, ecclesiasticam districtus Lipsiensis, et Thuringiae, quatenus sub ipsius erat ditione, inspectionem commissam fuisse, refert. Conf. ERN. BROTVFF, *Chronic. Martisb. L. II, cap. 61, fol. 104*; et IOACH. CAMERARIUS, in *Narratione de GEORGIO, Principe Anhalt. p. m. 23, sqq.*

*) Huius vita, ex diuersis autoribus a IAC. THOMASIO digesta, exhibetur *Observationum Select. Halens. Tomo 1, p. 60, sqq.*

**) Vid. DAV. PEIFERVS, *Rerum Lipsf. lib. III, §. 41, p. 386, f. LAVR. PECCENSTEIN, Theatr. Saxon. P. III, p. 90*; TOB. HEIDENREICH, *Chronic. Lipsf. p. 144*; ZACH. SCHNEIDER, *Chron. Lipsf. lib. VII, p. 351*; IOH. IAC. VOGEL, *Annal. Lipsf. p. 189.*

quamque insigni, sacrae pariter, atque publicae rei futurum esset emolumento, si adolescentes bonis litteris artibusque ad humanitatem informarentur, veraeque in primis religionis principiis, ad sacrarum litterarum praescriptum, animi eorum imbuerentur, cum in animo secum consideraret, prospiceretque cellissimus Heros, huiusmodi ecclesiae ac reipublicae seminariis condendis curam, operamque impendere, prudentissimo consilio, animum induxit. *) Itaque tres litterarum constituit ludos, vnum *Misena*, in coenobio, diuae *Afrae* ab REINERO, Misenensi praefule, sexagesimo supra millesimum anno, dicato, alterum *Martisburgi*, hinc, aliquot annis post, *Grimmam* translatum, et in Augustiniano monasterio collocatum, tertium in *Portensi*, prope Numburgum, Cisterciensis antea ordinis, coenobio; nec modo singulis, ex vacantibus monasteriorum bonorumque ecclesiasticorum redditibus, **) quantum praeceptoribus discipulis-

B 2

que,

*) MAVRITIVM ipsum, consilium hocce suum in supra laudata *Constitutione* edifferentem, audire, iuvat: Vnd nachdeme zu Christlicher Lehr und Wandel, auch zu allen guten Ordenungen und Policey von nöten, daß die Jugend zu Gottes lobe und in gehorsam erzogen, in den Sprachen und Künsten, und denn vornemlich in der heiligen Geschrifft gelernet und vnderweiset werde, damit es mit der Zeit an Kirchendienern und andern gelarten Leuten in vnsern Landen nicht mangel gewinne, Seind wir bedacht von den verledigten Clöster und Stiffsgütern, drey Schulen auffzurichten etc. etc.

**) Ita nimirum curae cordique habuit optimus Princeps, vt coenobia, eorundemque bona et possessiones in vere pios saluberrimosque ecclesiae vsus conuerterentur. Luculentissimum eius rei, et ad retundendas aduersariorum calumnias

que, definito numero, alendis sufficere videbatur, assignauit, sed etiam formam illorum gubernationisque determinauit rationem. Praeclarissimum hoc MAVRITII institutum SLEIDANVS his commemorat verbis: *Deinde, quoniam iuuentus est veluti seminarium tam ecclesiae, quam reipublicae, tres litterarum ludos instituit, Misenaë, Merseburgi, Portae: singulisque locis certum numerum attribuit adolescentum; his omnibus victum praebet atque vestitum, magistris etiam annua stipendia soluit, et ad hunc usum applicat*

lumnias criminationesque validissimum, argumentum praebent illustres hae scholae pariter, atque Academia nostra Lipsiensis; tum verbi diuini ministris ac ludimoderatoribus ex bonorum ecclesiasticorum prouentibus adiudicata salariorum augmenta. Cedro digna sunt, quae hanc in rem in saepius iam memorata *Constitutione Prouinciali* leguntur, verba: *Und nachdem zu anrichtung einsmals, vnd darnach zu vnterhaltung dieser Schulen, auch der Zulage der Kirchen und andern Schulendienern, vnd der Vniuersitet jersich eine stabeliche Summa Geldes von nöden, vnd Wir im Anfange vnserer Regierung, vieler Stifte vnd Clöster Güster, in vnsern landen verledigt befunden, vnd sich deren noch mehr sieder der Zeit verledigt, haben Wir mit Rath vnd vorwissen des grossen Ausschus beider vnserer lande, Düringen und Meissen, verordnet, daß solche verledigte Clöster, Gestifte vnd Stifftungen, güter vnd einkommen, zu solchen Schulen, vnterhaltung der Kirchendiener, vnd besserung vnserer Vniuersitet, wie obgemelt, so viel die notturfft erfordert, in ewigkeit sollen gebraucht werden.* Eadem mente fuit Princeps Elector Saxo, AVEGVSTVS, qui a fratre instituta omnibus perfecit modis, remque sacram et litterariam ingenti auxit incremento.

eorum collegiorum prouentus, in quibus aliquando monachi vixerant, et id genus alii: studiosis concedit sex annos, ut ibi doceantur.*). Quam salutare autem hoc ipso, quamque fructuosum patriae nostrae rebus MAVRITIVS cepit consilium, euentus comprobauit; siquidem ex illustribus hisce scholis, in quibus ingeniorum praestantium culturae pariter, atque bonarum mentium necessitatibus egregie prorsus consulitur, nouis deinde Pr. El. AVGVSTI legibus atque institutis, tum Serenissimorum omnium Augustissimorumque Patriae Patrum singulari prouidentia, munificentiaque, constabilitis, emendatis, auctis et amplificatis, magno semper numero prodierunt, qui humaniorum maxime litterarum doctrina exculpto probiter animo, in Academias delati, eo cum successu ad altiora progressi sunt studia, ut aptos idoneosque se reddiderint, qui grauissimis in ecclesia ac re-

B 3

publica

*) SLEID. *Commentar. lib. XV, p. 427.* Add. SECKENDORF. l. c. §. 110, p. 45, ac, praeter alios complures, GEORG. FAFRICIUS, *Annal. Vrbs Misn. lib. III, p. 194, seqq.* et IVSTIN PERTVCHIVS, *Chron. Portenf. lib. I, c. 2, p. 47, et lib. II, p. 1, sqq.* quippe qui speciatim de illustrium scholarum, *Misnensis* ac *Portensis*, constitutione, rebusque ad eas pertinentibus, exposuerunt. Ceterum, silentio hic praetereundum haud esse videtur, quod, cum harum vtrique alter, hoc ipso anno, illuxerit natalis secularis, summi magistratus indulgentia, illustre quidem *Afraneum*, quatuor fere abhinc mensibus, Iulii videlicet tertio, quarto et quinto die, sacrum seculare celebrauerit secundum; quod, quo modo peractum fuerit, ex tabula, qua V. Cl. M. THEOPHILVS GRABENERVS, meritissimus eiusdem Afranei hodie Rector, illud ipsum indixit, cognosci potest; illustris autem *Porta* eodem pietatis officio proxime instante mense Nou. sic perfundura.

XIV

publica muneribus, magno vtriusque cum emolumento, praeficerentur. Quin etiam in eo hodieque illae ipsae sunt statui, vt antiquum decus suum cum laude seruent, atque tueantur.

Iamque venio ad propensissimam laudatissimi Principis in Academiam nostram Lipsiensem voluntatem, tot, tamque illustribus hocce anno declaratum documentis, vt nulla dicendi aut scribendi tanta sit vis, tanta copia, quae, non dicam exornare, sed enarrare maxima et immortalia MAVRITII beneficia possit. Nos ea, quae copiosissime dici possunt, pro instituti nostri ratione, breuiter, strictimque exponemus. Primum igitur dicendum est de legibus Academicis, MAVRITII iussu et auctoritate, compositis sancitisque. Posteaquam enim, HENRICO Paue moderatore, euangelicam doctrinam, in Augustana propositam confessione, publica solennique declaratione, susceperat Academia Lipsiensis, necessè omnino erat, vt ad emendatam religionem emendatae accederent leges. Eam igitur curam cogitationemque suscipiens MAVRITIVS, delectis ex Academiae Ordinibus viris, ac praecipue IOACH. CAMERARIO, id mandauit negotium, vt recognoscendis, et ad nouum, eumque auspiciatissimum, ciuitatis huius litterariae statum conformandis legibus operam darent; eoque facto, conditas, confirmatasque a se leges, quibus cum Vniuersitas, tum quatuor in ea ordines, dehinc vterentur, hoc ipso tertio et quadragesimo seculi XVI anno, in publico conuentu, die Lunae p. Dom. Iubilate, *) promulgandas curauit.

Incredibilis iam porro praedicanda est MAVRITII beneficentia, qua, nouis stabilitam legibus, hanc Academiam mirifice amplificauit. Etenim non solum Paulinum, ab ordinis Praedicatorum fratribus derelictum, monasterium, cum templo

*) vid. VOGEL. *Annal. Lipsf.* p. 152.

templo, domibusque aliquot contiguas, ac Bibliotheca, egregiis inde, laudatissimi Principis indulgentia, accessionibus locupletata, sed etiam pagos quinque, cum silua, ei donauit, horumque proventus augendis Professorum salariis adiudicauit; tum vero pauperibus, doctrinarum, sacrarumque in primis litterarum studiosis stipendia constituit, sexcentosque frumenti modios, quotannis praebendos, publico conuictui instituendo assignauit. *) Ita vero incomparabilis

Heros

*) Excellentissima haec, quibus Dux Saxo, MAVRITIVS, Academiam nostram affecit, et quibus ea hodiernum fruitur, beneficia in *Constitutione* dicta *Prouinciali* enarrantur. Authentica autem donationis huius documenta in Academiae tabulario asseruantur. In his ipsum est diploma, quod suo, fratrisque AVGVSTI nomine, MAVRITIVS, die 22 Apr. a. 1544, dedit, quoque donationem eam, quoad omnia atque singula, confirmauit; tum vero Principis ad CHRIST. CAROLOVITIVM, Praefectum Lipsiensem, mandatum, quo ille monasterium Paulinum, ac quinque pagos, qui in coenobii Thomani antea fuerant possessione, in annuae 2000 florenorum, ex monasteriis Petromontano et Pegauensi soluendae, pensionis locum surrogatos, itemque siluam Vniuersitati tradere; ac de conuictu apparando cum IOACH. CAMERARIO, t. t. Rectore, et CASP. BORNERO consilia conferre, iussus est. Magni nimirum BORNERI, in hisce bodis, a MAVRITIO impetrandis pariter, atque ex voluntate ipsius, Academiae commodo, emolumentoque, ordinandis, fuit opera; quamuis omni eam rem impenso, Herculeo fere, labore, parum, ut fieri solet, a plerisque inierit gratiam. Insignia autem haec illius in almam matrem promerita, praeter DAV. PEIFERVUM, *Rerum Lipsiensium lib. III, §. 88, p. 377, sqq.* in primis celebrauit IOACH. FELLERS, in *reduiua* D. CASP. BORNERI memoria, quam *Catalogo Codd. MSS. Bibliothecae Paulinae*, a. 1686 edito, praemisit, p. 29, sqq.

XVI

Heros Philyream nostram valde a se adamari, *) ipso facto, admirabilem in modum demonstrauit, hancque liberaliter adeo exornando, simul ecclesiae euangelicae saluti ac perennitati egregie prorsus consuluit atque prospexit. Florentibus enim scholis, Academiisque, in quibus bonae litterae ac liberales traduntur artes, et ad veram diuinarum humanarumque rerum scientiam salutari iuuenes erudiuntur doctrina, floret ecclesia, salua est res sacra, et puriori religioni dignitas decusque suum constat. Quem ad modum enim huius restitutionem, singulari Dei prouidentia, litterarum praecessit instauratione, plurimumque ei profuit, ita litterarum studia, ubi rite illa coluntur, liberaliterque fouentur, ad veram religionem factam testamque conseruandam, eximum praestant adiumentum.

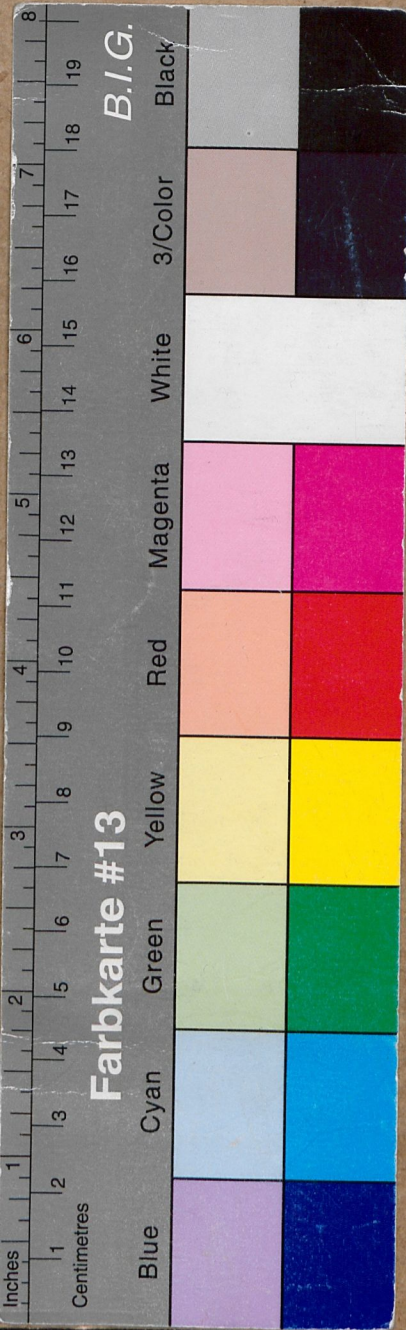
Pluribus id demonstrabit, ac speciatim, *quanto, quamque insigni, renatae, seculis XV et XVI, bonae litterae atque artes emendandae religioni fuerint subsidio*, ostendet, cui, in proxime instanti, anniuersariae instaurationae, B. LV-THERI ministerio, religionis euangelicae memoriae dicato, die festo, oratoris partes demandauimus, Nobilissimus Dn. FRIDERICVS BOERNERS, *Lipstensis*, humaniorum, sacrarumque litterarum cultor. Ad eum igitur H. L. Q. C. perbeneuole audiendum, ILLVSTRISSIMOS COMITES; VTRIVSQUE REIP. PROCERES GRAVISSIMOS, GENEROSISSIMOS item, ac NOBILISSIMOS ACADEMIAE CIVES, officiose peramanterque inuitamus. P. P. Lipsiae, Dom. XX p. Trinit. A. R. S. CIO IO CC XLIII.

*) Memoriae proditum est, MAVRITIVM aliquando, praesente STRAMBVRGO, Academiae Syndico, dixisse: *Ego ita erga Vniuersitatem Lipsiensem me geram, ut nemo non intelligat, illam valde a me adamari.* Praeclarissimam hanc optimi Principis vocem digne praedicauit FELLERS, l. f. c. p. 36.

LITERIS LANGENHEMIANIS.

Q. 20, 11 Q. R. 23 (11)

I, 268.

*de Mauritii Duc. Saxon. in Eccl.
et Academiam Lipsiensem a^o 1543.
et de iis quae 1543. in causa reli-
gionis acta sunt.*

Vc
2771

RECTOR
ACADEMIAE LIPSIENSIS
AD
INSTAURATAE
RELIGIONIS EVANGELICAE
MEMORIAM
ANNIVERSARIO SACRO
PRIDIE CAL. NOV. A. MDCCCXLIII
IN AEDE PAVLINA
CELEBRANDAM
INVITAT